

Papir, kamen, makaze

(Excerpt in Serbian)

Translated by: Dragana Bojanić
Contact of the translator: d.b.t@sbb.rs

2.

Andreja je samo jedna od ljudi koji su bili deo moje prošlosti – naravno, ne previše bitan deo – a koji su se kroz godine negde pogubili. To verovatno nije ništa neobično, tako je to u životu.

Moj problem je što nisam uspeo da održim kontakt sa onim ljudima koji su mi bili važni.

Nisam nikad uspevao da zadržim ni jednog prijatelja, ni sa fakulteta ni iz srednje ili osnovne škole, a kamo li iz vrtića. Pre ili kasnije, svi su negde nestali. Kad više nije bilo spoljnog razloga za održavanje kontakata, oni bi skoro uvek zamirali. I Boris i ja bismo se verovatno u svakom slučaju razišli – oni događaji samo su sve malo ubrzali.

Slično je i sa članovima porodice: tu i tamo telefonski poziv, čestitka za Novu godinu i zajednički ručak povodom rođendana, venčanja ili sahrane. A u stvari su mi poprilično dragi, iako osim gena i sećanja iz detinjstva nemamo skoro ništa zajedničko. Kad ih vidim, u većini slučajeva iskreno se obradujem, ali lagao bih kad bih rekao da mi u pauzama između naših susreta nedostaju. Pretpostavljam da su njihova osećanja slična.

Saradnici su opet posebna kategorija. Nešto poput komšija. Kad odem u penziju i završim u domu za stara lica, sa blagim olakšanjem zaboravićemo da smo se nekada poznavali. To je normalno. Iščekivanje tog trenutka pomaže nam u suzdržavanju da se ne pokoljemo.

Na putu do posla kod poštanskih sandučića zaustavio me gospodin Mrkobrada.

To nije njegov nadimak, već prezime koje mu u potpunosti odgovara. Uglavnom je loše raspoložen, uvek se žali i skuplja potpise za ko zna šta. I sad me odmah napao debelom mapom.

„Komšija, hoćete li potpisati peticiju protiv golubova?“

„Sad žurim, kasnim ...“, pokušavam da ga se otarasim, ali on je stao ispred ulaznih vrata i ne mogu da prođem.

„Ako slučajno niste primetili, golubiji izmet veoma kvari estetski izgled spoljašnjih stepenica ...“

Od njega se širi jedva primetan miris neopranog ljudskog tela i odeće natopljene znojem. Verovatno se cele nedelje nije presvukao.

„Izvinite, zaista me ne interesuje“, pokušavam da ga prekinem.

„To je najveći problem! Što nikog ne interesuje“, digao je glas i još se više namrštio.

„Osim toga, sumnjam da će golubovi mariti za vašu peticiju. Verovatno će se na nju ... Znae već šta.“

„Svima je svejedno, nikog nije briga, zato i ode sve do đavola!“ nastavlja Mrkobrada, a njegova namrštenost počinje da dobija nijansu koja mi se ne dopada. „Pa vama – vama zaista i

može biti svejedno! Imate državni posao, hiljadarku i po mesečno, a za ostalo vas slatko zabole, je l' da?“ Da li ste možda slučajno već nekad čuli za društvenu odgovornost, solidarnost i te stvari? Jeste li?“ pita me, i više nema sumnje da mi se podsmeva. To mi se ne dopada. Stežem vilicu, a najradije bih stegnuo i pesnicu i razbio mu njušku.

U osnovnoj školi u mom razredu bila je i jedna devojka, Tanja.

Kasnije Tanja više nije bila moja školska drugarica, jer je ponavljala razred – tada se još dešavalo da đaci nisu mogli da napreduju ako ne ispune traženi minimalni standard.

Tanja je kasnije postala manekenka ili fotomodel ili tako nešto, i jedno vreme sam je viđao na televiziji u reklamama za sladoled.

A kao osmogodišnjakinja bila je mala razvijena balavica sa predugačkim jezikom. Jednog dana u garderobi okomila se na mene – izmislila je nekakvu pesmicu; zapravo, nije čak ni to. Više nekakve stihove za skandiranje koje je ponavljala kao opsednuta: „*Na nosu đozle, u njušci brnjica, na nosu đozle, u njušci brnjica, na nosu đozle, u njušci brnjica ...* „

Zbog kratkovidosti već sam tada nosio naočari, a dan ranije dobio sam aparat za zube – mojoj mami činilo se da su mi prednji sekutići previše razmaknuti, a ortodont se složio s njom. Aparati za zube tada još nisu bili tako česti, zato sam jedno vreme bio prava atrakcija u školi. Čak su i neke učiteljice tražile da otvorim usta da bi mogle da vide to čudo.

Kad je Tanja u garderobi počela da laje na mene, oko nas se brzo okupila veća gomila dece. Posle određenog vremena neki od njih pridružili su joj se u skandiranju i ništa nije ukazivalo na to da će uskoro prestati. Sedeo sam na klupi, oko mene gomila lica koja se podsmevaju. Najpre sam bio zbunjen, uskoro je postalo odvratno, bilo me je stid, u glavi sam osećao čudnu vrućinu i bio sam na ivici plača. Suzdržavao sam se samo zbog toga što sam dobro znao da bi onda bilo još gore.

Kao da je osetila da sam na ivici sloma, Tanja mi se približila još jedan korak, vičući mi pravo u lice: „*Na nosu đozle, u njušci brnjica ...* „

Iz njenih usta prskala je pljuvačka, ostavljajući sitne kapi na staklima mojih naočari. Tada se desilo nešto čudesno. Umesto da zaplačem, preplavio me je još jači talas vrućine koji je potisnuo sve ostalo. Ostala je samo još želja da zgnječim iskežen devojčicin lik koje mi se unosio u lice. Zgrabio sam prvu stvar koja mi je bila na dohvat ruke i snažno zamahnuo. Ne sećam se da li je to bila moja ili nečija druga cipela. Ali se sećam da je skandiranje prestalo i da nisam zaplakao ja, već Tanja. Iz njenog nosa curila je krv.

Tako, zahvaljujući aparatu za zube, danas imam prave zube koje, prema potrebi, umem i da pokažem.

Gledam gospodina Mrkobradu veselo se smešeci.

„Potpuno ste u pravu“, kažem. „Nedovoljno brinemo o stvarima. Nema vremena, razumete. Sva sreća pa postoje ljudi poput vas. Pokažite mi gde da se potpišem ...“

Uzimam olovku iz njegovih ruku i škrabam nešto na mestu koje mi je pokazao kažiprstom. Vidim da su mu nokti žuti od duvana. Vidim da sam tek treći potpisnik. Drugo dvoje su Mrkobrada i gluva starica sa prvog sprata. Naravno, od te gluposti neće biti nikakve koristi, ali ni štete.

Dok hodam prema kolima, razmišljam da Tanja možda i nije bila toliko zla koliko sam mislio da je bila svih ovih godina. Možda joj se samo činilo da je zabavno. Nevina šala. Sa samo jednom greškom - nije bila smešna, bar meni nije. Zatim se pitam šta sam uopšte

potpisao pre nekoliko minuta i šta će se desiti sa golubovima. Nadam se da Mrkobrađa neće skupiti dovoljno potpisa da ih otruju, ili tako nešto.